

РЕШЕНИЕ

№ 3970

гр. Пловдив, 25.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛОВДИВ, IX ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и седми октомври през две хиляди двадесет и
втора година в следния състав:

Председател: Анна Д. Дъбова

при участието на секретаря Петя Г. Карабиберова
като разгледа докладваното от Анна Д. Дъбова Гражданско дело №
20215330113026 по описа за 2021 година

Производството е образувано по предявени от „Юробанк България“ АД
против Р. Г. Д. кумулативно обективно съединени установителни искове с
правно основание по чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, 33Д,
вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. с чл. 86 33Д за установяване на паричните
притезания, удостоверени в Заповед № 4506/19.05.2021 г. за изпълнение,
издадена по ч. гр. д. № 1319/2021 г. по описа на Районен съд – Пловдив, XIX
граждански състав, както следва: 18 056, 88 лв. – предсрочно изискуема
главница, дължима по договор за потребителски кредит №
*****/17.08.2018 г., сумата от 1 896, 60 лв. – възнаградителна лихва,
дължима за периода от 17.09.2019 г. до 28.09.2020 г., сумата от 115, 64 лв. –
обезщетение за забава за периода от 17.09.2019 г. до 12.03.2020 г., сумата от
1 451, 69 лв. – обезщетение за забава за периода от 14.05.2020 г. до 14.01.2021
г., сумата от 124, 50 лв. - такса за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г. и
сумата от 45, 60 лв. - нотариална такса за периода 20.08.2019 г. до 14.01.2021
г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на
депозирание на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.01.2021

г., до окончателното изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че между страните е сключен договор за потребителски кредит № *****/17.08.2018 г., по силата на който в полза на ответната страна била предоставена сумата в размер от 20 000 лв., която сума била усвоена от кредитополучателя на 17.08.2018 г. Сочи, че по договора е погасена главница от 1 943, 12 лв., като останалата непогасена чиста стойност по кредита е от 18 056, 88 лв., в която не е включена застрахователна премия. Поддържа, че кредитополучателят следвало да заплаща до 17-то число месечните погасителни вноски, като осъществил заплащане на 12 погасителни вноски за главница, лихви и такси, като преустановил погасяванията по кредита на 17.08.2019 г. Сочи, че поради незаплащане на 12-та вноска с падеж на 17.08.2019 г. и на 13-та вноска на 17.09.2019 г., настъпили условията на чл. 14 от Договора и вземането е обявено за предсрочно изискуемо с уведомление, изпратено до ответната страна, което е редовно връчено при условията на чл. 47, ал. 5 ГПК на 28.09.2020 г., на която дата вземането е обявено за предсрочно изискуемо. Сочи, че общият размер на задължението за главница е от 18 056, 88 лв., като претендира заплащане на възнаградителна лихва до датата на обявяване на вземането за предсрочно изискуемо. Поддържа, че за периода от 17.08.2018 г. до 16.01.2020 г. лихвеният процент е бил от 9, 5 %, като в периода от 17.01.2020 г. до 16.03.2020 г. лихвеният процент е увеличен на 11 %, а в периода от 17.03.2020 г. до 14.04.2022 г. – намален на 10, 5 %. Твърди, че на основание чл. 5, т. 2 от Договора е начислена месечна такса за обслужване на разплащателна сметка, както и такса за ограничаване на негативните последици при просрочие, дължима на основание т. VI, т. 5 от Общите условия във вр. с т. XIV, 10 от Тарифата за таксите и комисионните, които „Юробанк България“ АД прилага по извършени услуги на клиенти – физически лица. Претендира и заплащане на сторените разходи за заплатени нотариални такси. По така изложените съображения се моли за уважаване на предявените установителни искиове, ведно със законните последици.

Ответната страна Р. Г. Д. е депозирала в законоустановения за това срок по чл. 131, ал. 1 ГПК отговор на исковата молба, в който излага съображения за неоснователност на предявените искиове. Твърди, че не е получавала в заем от ищеца сумата от 20 000 лв., в който смисъл оспорва приложеното по делото банково бордеро. Твърди, че предсрочната изискуемост на вземането

не е настъпила на 28.09.2020 г., тъй като уведомлението не е връчено надлежно. Твърди, че частният съдебен изпълнител не разполага с правомощие за връчване на съобщения без образувано изпълнително производство, респ. издаден изпълнителен лист. Твърди, че посоченият връчител няма това качество по реда на ГПК и установения в закон ред за връчвания, поради което оспорва като нищожни уведомление изх. № *****/12.02.2021 г. Сочи, че не дължи сумите, посочени в исковата молба, тъй като не е получила препис от договора за кредит и не се е запознала с Общите условия към кредита към момента на сключването му. Поддържа, че не е преустановила плащанията по кредита на 17.08.2019 г. Оспорва да дължи възнаградителна и мораторна лихва, както и такси, на посочените от ищеца основания и в претендираните от него размери. Оспорва на основание чл. 193 ГПК извлечението от счетоводните книги на ищеца от 14.01.2021 г. като неистински документ и документ, който е издаден от лица без представителна власт. Твърди, че не дължи заплащане на възнаградителна лихва и такси по кредита. Релевира възражение за изтекла погасителна давност. По така изложените съображения се моли за отхвърляне на предявените искове.

Съдът, като съобрази събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, **намира за установено следното от фактическа и правна страна:**

Районен съд – Пловдив е сезиран с кумулативно обективно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. с чл. 86 ЗЗД.

Производството е по реда на чл. 422 ГПК за установяване на вземанията, обективирани в Заповед № 4506/19.05.2021 г. за изпълнение, издадена по ч. гр. д. № 1319/2021 г. по описа на Районен съд – Пловдив, XIX граждански състав, както следва: за сумата от 18 056, 88 лв. – предсрочно изискуема главница, дължима по договор за потребителски кредит № *****/17.08.2018 г., сумата от 1 896, 60 лв. – възнаградителна лихва, дължима за периода от 17.09.2019 г. до 28.09.2020 г., сумата от 115, 64 лв. – обезщетение за забава за периода от 17.09.2019 г. до 12.03.2020 г., сумата от 1 451, 69 лв. – обезщетение за забава за периода от 14.05.2020 г. до 14.01.2021 г., сумата от 124, 50 лв. - такса за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г. и

сумата от 45, 60 лв. - нотариална такса за периода 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.01.2021 г., до окончателното изплащане на задължението.

Против заповедта за изпълнение е депозирано възражение, което следва да се приеме като подадено в срок, тъй като в заповедното производство не са налице данни за образувано изпълнително дело и връчване на заповедта за изпълнение по реда на чл. 418, ал. 5 ГПК. Предвид изложеното заповедния съд на основание чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК е дал указания на заявителя да предяви установителен иск за вземането, предмет на издадената заповед за изпълнение, като представи доказателства за изпълнение на указанията на съда в срок.

Искът е предявен в законоустановения за това едномесечен срок по чл. 415, ал. 4 ГПК, поради което отговоря на специалните изисквания за неговата допустимост.

От договор за потребителски кредит № *****/17.08.2018 г., сключен между “Юробанк България” АД и Р. Г. Д. при Общи условия, се установява, че между страните е породено правоотношение по договор за кредит, по силата на което заемотателят се е задължил да предостави в полза на кредитополучателя сумата от 20 000 лв., която се изплаща по банковата сметка на кредитополучателя, открита в „Юробанк България“ АД, посочена в чл. 2, ал. 1 от Договора. В разпоредбата на чл. 2, ал. 3 от Договора е установено, че кредита се отпуска за погасяване на задължения на кредитополучателя към други финансови и кредитни институции, като незабавно след отпускане на кредита и заверяване на сметката на кредитополучателя, банката извършва следните парични преводи от сметката на кредитополучателя с цел предсрочно погасяване на задължения към длъжника: 1. сумата от 5 910, 30 лв. по сметка на „БНП Париба Пърсънъл Файненс“ с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 29.05.2018 г.; 2. сумата от 1 447, 14 лв. по сметка на „4 Финанс“ ЕООД с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 18.07.2018 г.; 3. сумата от 1 700 лв. по сметка на „Аксес Файнанс“ ООД с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 01.03.2016 г.; 4. сумата от 2 500 лв. по

сметка на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 15.08.2018 г.; 5. сумата от 569, 36 лв. по сметка на „Кредит Мобайл“ ЕАД с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 09.07.2018 г.; 6. сумата от 850, 49 лв. по сметка на „Стик - Кредит“ АД с цел предсрочно погасяване на задължения по договор за потребителски кредит от 29.06.2018 г.

В разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от Договора е установено, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на банката лихва, изчислена при прилагане на променлив годишен лихвен процент, който се определя като сбор от референтния лихвен процент плюс фиксирана договорна надбавка от 8, 350 %, като е установено, че за референтен лихвен процент се ползва референтния лихвен процент „Прайм“ на „Юробанк България“ АД за необезпечени кредити в съответната валута в лева или евро, приложим за съответния период на начисление на лихвата.

Установено е, че референтния лихвен процент се определя от Комитета по управление на активите и пасивите – ALCO, съгласно Методологията на банката за определяне на референтния лихвен процент „Прайм“ по потребителски и жилищно-ипотечни кредити. Установено е, че към датата на първоначално определяне на годишния лихвен процент се използва последно публикуваната на интернет страницата на банката стойност на „Прайм“, в размер на 1, 150 %. В чл. 3, ал. 8 е установено, че дължимите лихви се начисляват от датата на усвояване на кредита чрез заверяване на сметката на кредитополучателя, а лихвата се изчислява като месецът се приема за 30 дни, а годината за 360 дни.

С клаузата на чл. 5, ал. 1 е договорено, че потребителят дължи такса за разглеждане на искане за кредит от 300 лв. и месечна такса за обслужване на разплащателна сметка в размер на 3, 50 лв. В разпоредбата на чл. 2, ал. 2 е посочено, че освен таксите по чл. 5, кредитополучателят дължи и такси и комисионни за обслужване и изпълнение на платежни операции от разплащателната сметка, за водене и закриване на сметки и Тарифата на банката в сила към момента на извършване на съответната операция.

В разпоредбата на чл. 7, ал. 1 е посочено, че в случай на актуализиране на приложимия годишен лихвен процент, извършено съгласно условията на договора, банката променя размера на предстоящите (непадежирали)

погасителни вноски по кредита, за което кредитополучателя с подписване на договора дава своето изрично съгласие. В чл. 9, ал. 1 е установено, че при просрочие на дължимите погасителни вноски и при предсрочна изискуемост на кредита кредитополучателят дължи лихва за забава в размер на законната лихва.

С клаузата на чл. VI.3 от Общите условия към Договора е установено, че банката има право едностранно да променя лихвените проценти, за което уведомява клиентите, а когато промените са по-благоприятни за клиента те се прилагат без предварително уведомяване.

Към договора е приложен погасителен план, в който е посочен падеж на първата вноска – на 17.09.2018 г. и на последната вноска – на 17.08.2025 г., с размер на установената вноска от 348, 55 лв., в която се включва задължение за главница, лихва, такса и застраховка.

По отношение на породеното между страните obligatorно правоотношение следва да намерят приложение разпоредбите на Закона за потребителския кредит, доколкото заемното правоотношение, представлява такова по смисъла на чл. 9 ЗПК.

Договорът за кредит е сключен при Общи условия. В разпоредбата на чл. 22 от Договора е установено, че с подписване на договора кредитополучателя потвърждава, че е предварително уведомен за всички условия по кредита. В посочената клауза се съдържа удостоверителното изявление на кредитополучателя, че е запознат с условията на договора, включително и с Общите условия. В този смисъл съдът не възприема доводите на ответната страна, че не се е запознала с Общите условия към Договора за кредит, тъй като договорът е надлежно подписан от последната в качеството ѝ на потребител. Положеният подпис не е оспорен в преклузивните за това срокове по реда на чл. 193 ГПК, поради което представеният частен документ се ползва с формална доказателствена сила и удостоверява, че изявлението е направено от лицето, сочено като негов автор.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20, договорът за потребителски кредит е недействителен. Липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпване на последиците по чл. 22 ЗПК - изначална недействителност на договора за потребителски заем, тъй като същите са изискуеми при самото му сключване.

Договорът за паричен заем е сключен в писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин. Посочена е чистата стойност на кредита, годишният процент на разходите, фиксираният годишен лихвен процент по кредитът, общият размер на всички плащания по договора, условията за издължаване на кредита от потребителя, елементите на общата стойност на кредита, датите на плащане на погасителните вноски и размерът на дължимата погасителна вноска. Предвидено е правото на потребителя да погаси предсрочно кредита, право да получи погасителен план за извършени и предстоящи плащания.

Тази двустранна сделка е възмездна, тъй като в този договор следва да е уговорен в момента на сключването му годишният процент на разходите (ГПР) по кредита – арг. чл. 11, т. 10 ЗПК, включващ общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит– арг. чл. 19, ал. 1 ЗПК. Следователно годишният процент на разходите изразява задълженията на потребителя в процентно отношение към размера на отпуснатия кредит.

Презюмира се, че всички разходи, свързани с отпускането и използването на финансовия ресурс, предмет на договора за потребителски кредит, представлява граждански плод (възнаградителна лихва). Максимален лимит на годишния процент на разходите – забрана за надвишаване петкратния размер на законната мораторна лихва – арг. чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Страните са уговорили, че годишният процент на разходите по кредита е в размер на 12, 77 %, като последният се формира от посочените в разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК компоненти. В случая след като страните са постигнали съгласие, че за възмездното ползване на отпуснатата в заем парична сума длъжникът заплаща възнаградителна лихва, годишния процент на разходите следва да се формира от нейния размер, както и от размера на посочената застрахователна премия, начислена към главницата. Включване на застрахователната премия при формиране на процентното съотношение на годишния разход по кредита към размера на главното вземане следва от разпоредбата на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, съгласно която общ разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви,

комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия.

Съгласно разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Годишният размер на законната лихва за просрочени парични задължения е определен в Постановление № 426 от 18 декември 2014 г. на МС и е в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта. Съдът, съобразявайки определения от БНБ основен лихвен процент към момента на възникване на правоотношението по договора за кредит (0,00), увеличен с 10 процентни пункта, намира че максималният процент на годишния процент на разходите не следва да превиша 50 %. Следователно и определения размер на годишния процент на разходите от 12, 77 % е съобразен с изискването на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

От изслушаната по делото и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза се установява, че сумата по кредита е усвоена изцяло 17.08.2018 г. чрез заверяване на банковата сметка на кредитополучателя. Вещото лице е установило, че за периода от 17.09.2018 г. до 16.01.2020 г. длъжникът е погасил сумата от 1 943, 12 лв. за главница, сумата от 1 809, 56 лв. за възнаградителна лихва и сумата от 217, 47 лв. за застрахователна премия. Вещото лице е установило, че поради забава в плащанията е начислена наказателна лихва върху главницата от 1 417, 42 лв., от която е погасена сумата от 14, 87 лв., както и наказателна лихва върху възнаградителната лихва в размер от 160, 38 лв. Вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница е от 18 056, 88 лв., на възнаградителната лихва – от 1 896, 60 лв. за периода от 17.08.2019 г. до 28.09.2020 г., като са начислени и останали непогасени такси от 124, 50 лв. В

заклучението е установено, че е налице забава в плащанията на погасителните вноски с падеж от 17.08.2019 г. до 17.09.2020 г. Вещото лице е посочило, че договореният при сключване на договора лихвен процент е от 9, 5 %, като е изменян от банката както следва: на 17.01.2020 г. от 11 % и на 17.03.2020 г. от 10, 5 %, прилагани за редовна главница или увеличени с 10 пункта за просрочена главница. Във връзка със служебно поставените от съда въпроси експертизата е съставила нов погасителен план, като е преизчислила размера на задълженията по кредита, ако за целия срок на действие на договора е прилаган първоначалния установен в договора лихвен процент от 9, 5 %. В отговор на тези въпроси, при съответните преизчисления, вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница следва да е в размер на сумата от 18 070, 83 лв., на непогасената възнаградителна лихва от 1 744, 82 лв. за периода от 17.08.2019 г. до 28.09.2020 г. и на непогасените такси от 124, 50 лв. Експертизата е определила, че обезщетението за забава върху просрочената главница е в размер на сумата от 537, 11 лв. за периода от 28.09.2020 г. до 14.01.2021 г.

Съдът цени съдебно-счетоводната експертиза като компетентно и безпристрастно изготвена, дала пълен и обоснован отговор на всички поставени въпроси, поради което възприема фактическите (доказателствени) изводи, до които вещото лице е достигнало.

Предвид така изложеното съдът намира, че предоставената в кредит сума е изцяло усвоена (получена) от длъжника на датата на сключване на договора, в който смисъл съдът не възприема възраженията на ответника, че сумата не е постъпила в патримониума на кредитополучателя. Предвид изложеното следва да се приеме, че възникването на задължението за заплащане на главница е доказано по своето основание.

От представения по делото договор за потребителски паричен кредит, в който е обективиран погасителен план се установява, че падежът на последната вноска по договора е на 17.08.2025 г., т.е. към настоящия момент не е настъпил.

Правното основание, на което се претендира изпълнение, както на вноските с настъпил падеж, така и на останалата част от главницата поради настъпила предсрочна изискуемост на кредита, е сключеният договор за кредит. Изискуемостта е възможността на кредитора да иска изпълнение на

задължението. Изискуемостта означава, че кредиторът може да отправи искане до длъжника за плащане на дължимите по договора за кредит суми, но и да поиска от съда защита на своето право, като предяви осъдителен иск по реда на общия исков процес или подаде заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК или чл. 417 ГПК и съответно предяви установителен иск по чл. 415, ал. 3 във връзка с ал. 1, т. 1 и 2 или осъдителен иск по чл. 415, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 3 ГПК. При предявен осъдителен иск по общия исков ред с твърдение в исковата молба за настъпила предсрочна изискуемост на кредита, но действително обявена предсрочна изискуемост в хода на исковото производство, този факт следва да бъде взет предвид на основание чл. 235, ал. 3 ГПК. В този смисъл са разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 8 от 02.04.2019г. по тълк. д. № 8/2017г. на ОСГТК на ВКС.

Ищецът се позовава на обявена предсрочна изискуемост на задълженията по договора за кредит, поради допуснатата забава в плащанията, като твърди, че вземането е обявено за предсрочно изискуемо на 28.09.2020 г. чрез уведомление, връчено на длъжника по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК.

За да настъпи предсрочна изискуемост на кредита, е необходимо: 1. да са настъпили уговорените в договора за кредит обстоятелства за упражняване на потестативното право на банката – кредитор; 2. банката да заяви, че упражнява правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем; 3. това волеизявление да достигне до кредитополучателя.

В разпоредбата на чл. 14 от Договора е установено, че в случай на забава на една или повече вноски по кредита, банката има право да обяви кредита за изцяло или частично предсрочно изискуем.

В случая от заключението на вещото лице по допуснатата от съда съдебно-счетоводна експертиза се установява, че длъжникът е допуснал забава в плащанията на погасителните вноски с падеж от 17.08.2019 г. до 17.09.2020 г. , поради което са настъпили условията по чл. 14 от Договора. Т.е. налице са обективните предпоставки за обявяване на кредита за предсрочно изискуем.

Съдът намира, че волеизявлението на кредитора за обявяване на задължението за предсрочно изискуемо е достигнало до длъжника. Последното е редовно връчено по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК. Уведомлението за

обявяване на вземането за предсрочно изискуемо е изпратено до длъжника, ведно с уведомлението за прехвърляне на вземането, като е връчено по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК чрез залепяне на уведомление на 12.09.2020 г.

Връчването е осъществено чрез възлагане на частен съдебен изпълнител по реда на чл. 43 ЗЧСИ, съгласно която разпоредба частният съдебен изпълнител може да възложи на определен служител в неговата кантора да връчва призовки, съобщения и книжа при условията и по реда на чл. 37 – чл. 58 ГПК. Т.е. налице е препращане към правилата на ГПК, поради което следва да намери приложение разпоредбата на чл. 47 ГПК, в който смисъл съдът не възприема доводите на ответника за невъзможност за връчване на уведомления чрез частен съдебен изпълнител.

Връчването е формален акт и за редовността му съдът следи служебно. Удостоверяването на съдебния изпълнител за връчването на съобщението съгласно чл. 47, ал. 5 ГПК не е достатъчно, за да се приеме за редовна процедурата - в този смисъл *Определение № 108 от 16.02.2012 г. на ВКС по ч. т. д. № 70/2012 г., II т. о., ТК.*

В случая обаче от представените по делото доказателства се установява, че съдебният изпълнител е осъществил справка за адресна регистрация на длъжника, като последният е търсен в законоустановения срок на адреса и не е открит. Осъществена е и справка за регистрирани трудови договори по реда на чл. 47, ал. 3 ГПК, като такива не са установени, поради което е пристъпено към залепяне на уведомление на известния по делото адрес, което е приложено по делото и от което се установява, че последното е поставено на адреса на длъжника на 12.09.2020 г.

Следователно е спазена процедурата по реда на чл. 47, ал. 5 ГПК за връчване чрез залепяне на уведомление и длъжникът следва да се счита редовно уведомен за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита, считано от датата на изтичане на двуседмичния срок по чл. 47, ал. 5 ГПК или на 28.09.2020 г. – първият присъствен ден, доколкото двуседмичният срок изтича на 26.09.2020 г. – неделя.

По гореизложените вече съображения за редовност на процедурата по чл. 47 ГПК следва да се приеме, че предсрочната изискуемост е надлежно обявена на длъжника преди датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение.

За пълнота на изложението следва да се посочи, че дори да не бъдат възприети доводите на съда за редовност на процедурата за обявяване на предсрочната изискуемост, съобразно актуалната съдебна практика на Върховния касационен съд, постановена след приемане на цитираното тълкувателно решение, обективизирана в *Решение № 10/25.02.2020 г. по тълк.д. № 16/2019 г., ТК, II т.о. на ВКС*, обявяването на кредита за предсрочно изискуем може да бъде извършено в хода на исковото производство, образувано и по реда на чл. 415, ал. 1 и чл. 422, ал. 1 ГПК. В посоченото решение касационната инстанция възприема следното разрешение: „Ако в исковото производство по реда на чл. 415, ал. 1 и чл. 422, ал. 1 ГПК, без значение дали предявеният иск е установителен или осъдителен, бъде установено, че потестативното право на кредитора да направи кредита предсрочно изискуем не е надлежно упражнено преди подаване на заявлението, но упражняването на това право се осъществи в исковото производство, не може да се отрече настъпването на изискуемостта на вземането. Когато изявлението на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем е инкорпорирано в исковата молба или в отделен документ, представен като приложение към исковата молба, изявлението поражда правни последици с връчването на препис от исковата молба с приложенията към нея на ответника – кредитополучател, ако са налице предвидените в договора за кредит обективни предпоставки. Обявяването на кредита за предсрочно изискуем в исковото производство представлява правнорелевантен факт, който трябва да бъде съобразен от съда на основание чл. 235, ал. 3 ГПК в рамките на претендираните суми.“

Предвид така изложените съображения вземането е обявено за предсрочно изискуемо, поради което са налице предпоставките за присъждане на главница и възнаградителна лихва за вноските с настъпил падеж преди датата на обявяване на вземането за предсрочно изискуемо. В този смисъл са задължителните за съдилищата разяснения, дадени с Тълкувателно решение № 3/27.03.2019 г. по тълк.д. № 3/2017 г. на ОСГТК на ВКС, в което се приема, че размерът на вземането при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит следва да се определи в размер само на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума (главницата) и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост до датата на плащането. За периода до настъпване на предсрочна

изискуемост размерът на вземането се определя по действалия до този момент погасителен план, съответно според клаузите на договора преди изменението му.

Следва обаче да се пристъпи към преценка на клаузите на договора с оглед тяхната действителност, т.е. следва да се осъществи преценка дали всички клаузи от договора са породили права и задължения за страните. В този смисъл съдът с доклада по делото е уведомил страните, че следи служебно за наличието на неравноправни клаузи в договора за кредит, като е разпределил допълнително доказателствена тежест между страните.

Предпоставките за определяне на договорна клауза като неравноправна са следните: 1. клаузите не са индивидуално определени - т.е. потребителят не е разполагал с възможността да влияе върху съдържанието им; 2. да са уговорени във вреда на потребителя - накърняват се уредените в закона права на потребителя, респ. увреждат се неговите законни интереси; 3. не отговаря на изискванията за добросъвестност, респ. на добросъвестната търговска практика и 4. уговорката да води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и тези на потребителя – съществено несъответствие в насрещните престации.

В разпоредбата на чл. 3, ал. 1 от Договора е установено, че за усвоения кредит кредитополучателят дължи на банката лихва, изчислена при прилагане на променлив годишен лихвен процент, който се определя като сбор от референтния лихвен процент плюс фиксирана договорна надбавка от 8, 350 %, като е установено, че за референтен лихвен процент се ползва референтния лихвен процент „Прайм“ на „Юробанк България“ АД за необезпечени кредити в съответната валута в лева или евро, приложим за съответния период на начисление на лихвата.

Установено е, че референтния лихвен процент се определя от Комитета по управление на активите и пасивите – ALCO, съгласно Методологията на банката за определяне на референтния лихвен процент „Прайм“ по потребителски и жилищно-ипотечни кредити. Установено е, че към датата на първоначално определяне на годишния лихвен процент се използва последно публикуваната на интернет страницата на банката стойност на „Прайм“, в размер на 1, 150 %.

В разпоредбата на чл. 7, ал. 1 е посочено, че в случай на актуализиране

на приложимия годишен лихвен процент, извършено съгласно условията на договора, банката променя размера на предстоящите (непадежирали) погасителни вноски по кредита, за което кредитополучателя с подписване на договора дава своето изрично съгласие А с клаузата на чл. VI.3 от Общите условия към Договора е установено, че банката има право едностранно да променя лихвените проценти, за което уведомява клиентите, а когато промените са по-благоприятни за клиента те се прилагат без предварително уведомяване.

Съдът при преценка на съдържанието на посочените разпоредби намира, че клаузите на чл. 7, ал. 1 от Договора във вр. с чл. VI.3 от Общите условия към Договора, са неравноправни по следните съображения:

В задължителното за националните юрисдикции Решение на СЕС, постановено по преюдициално запитване по дело C-472/10, е прието, че „националната юрисдикция следва да прецени с оглед на член 3, параграфи 1 и 3 от Директивата неравноправния характер на клауза, съдържаща се в Общите условия на договора с потребители, с която продавач или доставчик едностранно предвижда промяна в свързаните с предоставяната услуга разходи, без обаче да описва ясно начина на определяне на тези разходи или да посочва основателно съображение за тази промяна. В рамките на тази преценка посочената юрисдикция трябва по-специално да провери дали, предвид всички съдържащи се в ОУД с потребители клаузи, сред които е и спорната, както и предвид националното законодателство, уреждащо правата и задълженията, които биха могли да допълват предвидените в разглежданите ОУД, съображенията или начинът на промяна на свързаните с предоставяната услуга разходи са уточнени по ясен и разбираем начин и евентуално дали потребителите имат право да прекратят договора”. Всяко „основателно съображение” по смисъла на това решение представлява всяко обективно обстоятелство, извън волята и контрола на страните по договора, което е било уговорено или установено преди или при сключване на потребителския договор, и което обективно води до увеличаване на цената на стоката или услугата.

Константна е практиката на Върховния касационен съд, в която се приема, че уговорките, които определят основния предмет на договора и не са индивидуално договорени, не могат да бъдат преценени като неравноправни,

ако са ясни и разбираеми - чл. 145, ал. 2 от ЗЗП. Клаузата за възнаграждението на кредитодателя е съществен елемент на договора за кредит и изискването на яснота и разбираемост се счита за изпълнено, не само ако цената е посочена ясно от граматическа гледна точка, но и ако от съдържанието ѝ може точно да бъде разбран обхватът на поетото задължение и средният потребител, относително осведомен и в разумна степен наблюдателен и съобразителен, да разбере икономическите последици от сключването на договора. В този смисъл са постановените *Решение № 384/29.03.2016 г. по т.д. № 2520/2016 г. на ВКС, II т.о., Решение № 205/07.11.2016 г. по т.д. № 154/2016 г. на ВКС, ТК, I т.о., Решение № 144/08.11.2017 г. по т.д. № 2155/2016 г. на ВКС, ТК, II т.о., Решение № 87/06.11.2019 г. по т.д. № 848/2017 г. на ВКС, ТК, I т.о.*

Прилагайки тълкуването на Съда на Европейския съюз на Директива 93/13 относно неравноправните клаузи в потребителските договори, съставите на Върховния касационен съд са посочили, че **промяната на цената следва да се налага от обективни, външни и извън контрола на търговеца фактори, които да са подробно разписани в договора**, както и методиката на банката за изменението да е част от договорното съдържание, а не да представлява вътрешен акт на търговеца, съответно при изменение на договора да липсва възможност за субективна едностранна преценка на доставчика на услугата.

В Решение № 92/09.09.2019 г. по т.д. № 2481/2017 г. на ВКС, II т.о., е направено разграничение, че клауза в договор за банков кредит, с която е постигнато съгласие дължимата от кредитополучателя цена по възмездния договор за банков кредит да се формира от два компонента - БЛП с точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и договорна надбавка, с възможност за промяна на цената (лихвата), обусловена от промяна на БЛП, но при липса на ясна методика и условия за промяната, доведена до знанието на кредитополучателя, е неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 10 и т. 12 от ЗЗП и нищожна съгласно чл. 146 от ЗЗП, но само в частта, даваща право на банката - кредитор да променя едностранно лихвата при промяна на БЛП, но не и в частта, определяща дължимата към момента на сключване на договора лихва, включваща БЛП и договорна надбавка в определен размер.

Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 1, ал. 2 и, ал. 4 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално, като не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия, а тежестта на доказване, че определено условие на договора е индивидуално уговорено, е на търговеца.

В случая посочената презумпцията не е оборена - както въз основа на съдържанието на оспорените клаузи /подписването на договор за банков кредит от потребителя не освобождава банката от задължението ѝ да докаже, че намиращи се в договора клаузи, оспорени от потребителя като неравноправни, са били индивидуално уговорени с него/, така и с оглед липсата на ангажирани от банката доказателства, потребителите да са могли да изразят становище по съдържанието на договора, вкл. по посочените клаузи, както и да са имали възможност да повлияят върху тях.

За установяване недействителността на договорна клауза, следва да са налице и специалните предпоставки по чл. 143, ал. 1 ЗЗП.

Извършвайки преценка за критериите за определяне наличието на неравнопоставеност между правата и задълженията на страните по кредитното правоотношение като значително по смисъла на ЗЗП съдът съобрази, че в клаузата на чл. 3, ал. 1 от Договора е установен приложимия към момента на възникване на правоотношението между страните лихвен процент, а в разпоредбата на чл. 7, ал. 1 от Договора е установена възможност за едностранна промяна на базовия лихвен процент, приложим при определяне на размера на възнаградителната лихва.

Съдът, при преценка на съдържанието на договора за кредит, намира, че с клаузата на чл. 7, ал. 1 от Договора е предвидена възможност на банката едностранно, без изрична уговорка за това с кредитополучателите, да променя размера на базовия лихвен процент, с оглед на което да измени и размера на възнаградителната лихва и съответно месечната анюитетна вноска. В тази клауза не са посочени условията, при които банката ще извършва промяна на базовия лихвен процент, методологията, на която се е позовава банката, не е част от договора и кредитополучателите не са запознати с нея. Следва да се посочи, че в договора не е предвидена възможност за кредитополучателите да

прекратят договора при промяна без предизвестие от страна на банката на лихвения процент, поради което посочената клауза следва да се обяви за неравноправна на основание чл. 143, т. 10 ЗЗП.

Съдът, за да достигне до този правен извод, цени заключението на вещото лице по допуснатата съдебно-счетоводна експертиза, която е установила, че в периода на действие на договора банката е увеличила едностранно приложимия лихвен процент, като не е изготвен нов погасителен план по договора и в производството по делото не се установява това увеличение да е било предпоставено от обективно увеличение на референтния лихвен процент.

Предвид изложеното следва дължимата сума да се определи при приложение на първоначално установения в договор лихвен процент от 9, 5 %, в който смисъл следва да се съобрази заключението на вещото лице, което е изготвило преизчисление на задълженията по кредита при приложение на първоначалния лихвен процент. Вещото лице е установило, че размерът на непогасената главница следва да е в размер на сумата от 18 070, 83 лв., на непогасената възнаградителна лихва от 1 744, 82 лв. за периода от 17.08.2019 г. до 28.09.2020 г. и на непогасените такси от 124, 50 лв. Предвид изложеното исковата претенция за присъждане на главница следва да се присъди в пълния ѝ претендиран размер от 18 056, 88 лв., а исковата претенция за възнаградителна лихва следва да се уважи за сумата от 1 744, 82 лв. за периода от 17.08.2019 г. до 28.09.2020 г., като за разликата до пълния ѝ предявен размер от 1 896, 60 лв. искът следва да се отхвърли.

По отношение на претенцията за заплащане на сумата от 124, 50 лв. - такса за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г. и сумата от 45, 60 лв. - нотариална такса за периода 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г., съдът намира следното:

В уточнителна молба от 20.04.2022 г. ищецът е посочил, че сумата от 124 лв. е формирана както следва: сумата 45, 50 лв. - начислена месечна такса за обслужване на разплащателна сметка на основание чл. 5, т. 2 от Договора и сумата от 79 лв. - такса за ограничаване на негативните последици при просрочие, дължима на основание т. VI, т. 5 от Общите условия във вр. с т. XIV, 10 от Тарифата за таксите и комисионните, които „Юробанк България“ АД прилага по извършени услуги на клиенти – физически лица.

Съдът намира, че следва да се присъди претендираната такса от 45, 50 лв. за обслужване на разплащателна сметка, доколкото последната е дължима за предоставената от банката услуга по откриване на сметка в търговската банка и обслужване на текущите платежни операции.

Съдът намира, че исковата претенция за сумата 79 лв. - такси за ограничаване на негативните последици при просрочие на основание Тарифа за таксите и комисионните към договора за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г. следва да се отхвърли. Клаузата на Тарифата за таксите и комисионните на банката, установяваща, че длъжникът дължи заплащане на такси за ограничаване на негативните последици при просрочие, е нищожна и не поражда права и задължения за страните. Доколкото договорът за потребителски кредит е сключен при действието на Закона за потребителския кредит, нормите му следва да бъдат съобразени служебно от съда и по специално императивното правило, установено в разпоредбата на чл. 33, ал. 1 и ал. 2 ЗПК. Цитираната норма в ал. 1 предвижда, че при забава на потребителя, кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. Според ал. 2 на чл. 33 ЗПК, когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Съдът намира, че с въведената с договора клауза за начисляване разходи при изискуем кредит, по същество се цели заобикаляне на ограничението на чл. 33 от ЗПК и въвеждане на допълнителни плащания, чиято дължимост *de facto* е изцяло свързана с хипотеза на забава на длъжника. Тази клауза е установена и в противоречие на разпоредбата на чл. 10 а, ал. 2 ЗПК, съгласно която кредиторът не може да изисква заплащането на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Разходите, свързани с изпълнение на поетото договорно задължение, представляват разходи по управление на договора. Поради това тази клауза не поражда права и задължения за страните, респективно в частта, с която са претендирани произтичащите от нея вземания за сумата от 77 лв., исковата претенция следва да се отхвърли.

Не следва да се присъждат и претендираното вземане от 45, 60 лв. за сторени разходи за заплащане на нотариални такси, тъй като в производството по делото не се установява основанието от договора, по силата на което е възникнала дължимостта на посочените такси. Не се

установява и такива разходи да са сторени, тъй като видно от приложените по делото доказателства уведомлението за обявяване на вземането за предсрочно изискуемост е връчено със съдействие на частен съдебен изпълнител, т.е. не се установява да са сторени нотариални такси.

Тъй като длъжникът не е изпълнил точно в темпорално отношение задължението си за заплащане на главницата на седмични вноски с установен в договора падеж за погасяване, ответникът следва да заплати и обезщетение за забава в размер на законната лихва. Когато денят за изпълнение на задължението е определен, длъжник изпада в забава след изтичането му – арт. чл. 84, ал. 1, изр. първо ЗЗД. Следователно и обезщетение за забава следва да се присъди, считано от датата, следваща падежа на първата непогасена вноска – 17.08.2019 г. – съгласно заключението на вещото лице, до датата – предхождаща деня на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 25.01.2021 г., тъй като от този момент се дължи законна лихва за забава, като законна последица от уважаване на исковата претенция за главница и би се достигнало до присъждане на обезщетение в двоен размер за един и същи ден. Обезщетението за забава е дължимо по отношение на всяка просрочена и непогасена вноска за периода преди обявяване на вземането за предсрочно изискуемо, а за периода от настъпване на предсрочната изискуемост до плащането вредите на кредитора от неизпълнението подлежат на обезщетяване по правилото на чл.86, ал.1 ЗЗД. В случая се претендира обезщетение за забава за период от 17.09.2019 г. до 14.01.2021 г., който е в рамките на периода, за който се дължи обезщетение за забава, като не е начислявана законна лихва за периода на действие на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците след отмяната на извънредното положение. Исковата претенция за обезщетение за забава следва да бъде уважена в пълния ѝ предявен размер, доколкото ответната страна е оспорила предявените иски единствено по основание, а не и по размер, като следва да се посочи, че глобалната сума на претендираното обезщетение за забава е в размер – по-малък от дължимия, който съдът служебно изчисли посредством интернет калкулатор (https://www.calculator.bg/1/lihvi_zadaljenia.html).

В срока за отговор на исковата молба ответната страна е релевирала възражение за погасяване на задълженията по давност.

Вземането за главница се погасява с изтичане на общата – петгодишна погасителна давност, която започва да тече от датата на обявяване на предсрочната изискуемост на задължението – 28.09.2020 г., като давностният срок не е изтекъл към датата на депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение, от който момент се счита предявен установителният иск – арг. чл. 422, ал. 1 ГПК. За да достигне до този извод съдът съобрази задължителните за съдилищата разяснения, дадени с Тълкувателно решение № по тълк.д. № 5 от 21.01.2022 г. по тълк.д. № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, което следва да намери приложение и досежно определяне на началния момент на давностния срок, макар да е постановено по приложение на разпоредбата на чл. 147 ЗЗД. В цитираното тълкувателно решение се приема, че при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост.

Вземането за заплащане на възнаградителна лихва и обезщетение за забава се погасява с кратката – три годишна погасителна давност – арг. чл. 111, б. „б“ ЗЗД, като вземането не е погасено по давност към датата на депозиране на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение – 26.01.2021 г., по вече изложените от съда правни съображения.

С оглед изхода на правния спор в полза на ищеца, съобразно уважената част от иска, и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК следва да бъдат присъдени пропорционално сторените, както в настоящото съдебно производство разноси, така и тези в заповедното производство по ч.гр.д. № 1319/2021 г. по описа на Районен съд – Пловдив – арг. т. 12 от Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. по тълк. д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, в което се приема, че с решението по установителния иск съдът се произнася по дължимостта на разноските за заповедното производство – относно размера им, както и разпределя отговорността за заплащането на тези разноси съобразно с отхвърлената и уважената част от иска.

В заповедното производство ищецът е доказал сторени разноси в размер на 433, 82 лв. за заплатена държавна такса и 1 026, 44 лв. за заплатено адвокатско възнаграждение или за сумата от общо 1 460, 26 лв., като следва да му се присъдят по съразмерност 1 441, 65 лв.

В исковото производство ищецът е доказал заплащането на държавна такса в размер от 433, 82 лв., заплащането на адвокатско възнаграждение от 1 416, 87 лв. и заплащането на депозит за съдебно-счетоводна експертиза от 430 лв. Следователно сторени са разноси в общ размер от 2 280, 69 лв., от които с оглед уважената част от предявените искове, следва да се присъди сумата от 2 251, 63 лв.

В полза на ответника се следват разноси, но такива не подлежат на присъждане, доколкото в исковото производство не са представени доказателства, че такива са сторени – арг. т. 1 от Тълкувателно решение № 6/06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС.

Така мотивиран, Пловдивският районен съд

РЕШИ:

ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО по исковите с правно основание чл. 422, ал. 1, вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, вр. чл. 79, ал. 1, ЗЗД, вр. чл. 430, ал. 1 и ал. 2 ТЗ, вр. с чл. 86 ЗЗД, че Р. Г. Д., ЕГН *****, с адрес *****, **дължи** на „Юробанк България“ АД, с ЕИК 000694749, със седалище и адрес на управление гр. София, район Витоша, ул. „Околовръстен път“ № 260, сумата от **18 056, 88 лв.** – предсрочно изискуема главница, дължима по договор за потребителски кредит № ***/17.08.2018 г., сумата от **1 744, 82 лв.** – възнаградителна лихва, дължима за периода от 17.09.2019 г. до 28.09.2020 г., сумата от **115, 64 лв.** – обезщетение за забава за периода от 17.09.2019 г. до 12.03.2020 г., сумата от **1 451, 69 лв.** – обезщетение за забава за периода от 14.05.2020 г. до 14.01.2021 г., и сумата от **45, 50 лв.** - начислена месечна такса за обслужване на разплащателна сметка на основание чл. 5, т. 2 от Договора за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г., ведно със законна лихва за забава върху главницата от датата на депозиране на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 26.01.2021 г., до окончателното изплащане на задължението, за които вземания е издадена Заповед № 4506/19.05.2021 г. за изпълнение, издадена по ч. гр. д. № 1319/2021 г. по описа на Районен съд – Пловдив, XIX граждански състав, като **ОТХВЪРЛЯ** предявените искове за възнаградителна лихва за **разликата над** уважения размер от 1 744, 82 лв. до пълния му предявен размер от 1 896, 60 лв., както и за сумата от 79 лв. - такса за

ограничаване на негативните последици при просрочие, дължима на основание т. VI, т. 5 от Общите условия във вр. с т. XIV, 10 от Тарифата за таксите и комисионните, които „Юробанк България“ АД прилага по извършени услуги на клиенти – физически лица, дължима за периода от 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г. и за сумата от 45, 60 лв. - нотариална такса за периода 20.08.2019 г. до 14.01.2021 г.

ОСЪЖДА Р. Г. Д., ЕГН *****, да заплати на основание чл. 78, ал. 1 ГПК да заплати на „Юробанк България“ АД, с ЕИК 000694749, сумата от **1 441, 65 лв.** – разноси в заповедното производство по ч. гр. д. № 1319/2021 г. по описа на Районен съд – Пловдив, XIX граждански състав и сумата от **2 251, 63 лв.** – разноси в исковото производство по гр. д. № 13026/2021 г. на Районен съд - Пловдив, IX граждански състав.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Окръжен съд - Пловдив в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото решение да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Пловдив: _____/п/_____